

De schoolprestaties van kinderen met homoseksuele ouders

LES(S) is more: dit standpunt is gebaseerd op Mazrekaj, D., De Witte, K., & Cabus, S. (2020). School Outcomes of Children Raised by Same-Sex Parents: Evidence from Administrative Panel Data. *American Sociological Review*, 85(5), 830-856.

Deni Mazrekaj*

deni.mazrekaj@kuleuven.be

Kristof De Witte**

kristof.dewitte@kuleuven.be

Sofie Cabus***

sofie.cabus@kuleuven.be

- Deze studie vergelijkt de schooluitkomsten in het basis- en secundair onderwijs van kinderen met homoseksuele ouders met de schooluitkomsten van kinderen met heteroseksuele ouders.
- Eerder onderzoek naar schoolresultaten van kinderen met homoseksuele ouders is gebaseerd op kleine steekproeven.
- Het kon niet bepalen of kinderen zijn opgegroeid met homoseksuele ouders of in dit gezin zijn terechtgekomen door echtscheiding.
- Wij volgen alle Nederlandse kinderen vanaf de geboorte tot het einde van het basisonderwijs, en ongeveer een derde van de kinderen ook tot het einde van secundair onderwijs.
- De resultaten tonen aan dat kinderen met homoseksuele ouders in zowel het basis- als in het secundair onderwijs beter presteren dan kinderen met heteroseksuele ouders.

8 oktober 2020

- * Department of Sociology, University of Oxford; Leuven Economics of Education Research, KU Leuven
- ** Leuven Economics of Education Research, KU Leuven
- *** HIVA Research Institute

Sinds 2001 kunnen homoseksuele koppels in Nederland trouwen en kinderen adopteren. Hiermee was Nederland voorloper in het toekennen van dezelfde rechten aan homoseksuele koppels als heteroseksuele koppels. Mazrekaj, De Witte, en Cabus (2020) onderzoeken de schoolloopbaan van kinderen die opgroeien met homoseksuele ouders. Ze tonen aan dat deze kinderen beter presteren in het basis- en het secundair onderwijs dan kinderen die opgroeien met heteroseksuele ouders. De resultaten kunnen deels verklaard worden door de hogere socio-economische status van homoseksuele ouders en deels door hun hogere motivatie en engagement t.a.v. onderwijs.

Een toenemend aantal kinderen groeit op in niet-traditionele gezinsstructuren. We denken hierbij aan nieuw samengestelde gezinnen na een echtscheiding, alleenstaande ouders, of kinderen van buitenechtelijke relaties. Volgens Eurostat (2019) werd bijna de helft van de kinderen in de Europese Unie in 2018 geboren in niet-traditionele gezinsstructuren in vergelijking met 33% in 2005. Een belangrijk debat rond de niet-traditionele gezinsstructuren focust op de huwelijks- en adoptierechten van koppels van een gelijk geslacht: twee mannen of twee vrouwen. De centrale plaats binnen dit debat wordt ingenomen door de vraag of kinderen benadeeld zijn als ze opgroeien in gezinnen met twee mama's of twee papa's in plaats van in een gezin met een mama en een papa.

Mazrekaj, De Witte, en Cabus (2020) vergelijken de schooluitkomsten in het basis- en het secundair onderwijs van kinderen met homoseksuele ouders met de schooluitkomsten van kinderen met heteroseksuele ouders. Daartoe gebruiken ze de administratieve gegevens van alle inwoners in Nederland: het eerste land dat het huwelijk voor homoseksuele koppels heeft gelegaliseerd. Meer specifiek konden homoseksuele koppels wettelijk

samenwonen sinds 1998, en konden ze trouwen en adopteren vanaf 2001.

"Eerder onderzoek was beperkt door kleine steekproeven en kon niet bepalen of de kinderen in een homoseksueel gezin terecht zijn gekomen door echtscheiding of erin zijn opgegroeid."

Het is nuttig om even stil te staan bij de vraag waarom er een verschil zou kunnen ontstaan tussen de schooluitkomsten van kinderen van homoseksuele versus heteroseksuele koppels. De meeste conceptuele modellen voorspellen dat kinderen met homoseksuele ouders slechter zullen presteren op school dan kinderen met heteroseksuele ouders. Zo beweert de specialisatietheorie dat kinderen zowel een vader als een moeder nodig hebben omdat ze verschillende vaardigheden aanleren. De 'kin selectietheorie' is een evolutionaire theorie die stelt dat ouders het meest investeren in de kinderen waarmee ze genetisch verbonden zijn. Bij homoseksueel ouderschap is ten minste één van de ouders niet genetisch verbonden met het kind. Dit komt veel minder frequent voor bij heteroseksuele ouders. Ten slotte stelt de discriminatietheorie dat zowel kinderen als hun ouders gediscrimineerd zullen worden door de afwijkende gezinssamenstelling t.a.v. traditionele gezinnen. Hiertegenover staan twee andere theoretische modellen die voorspellen dat kinderen met homoseksuele ouders net zo goed, of zelfs beter, gaan presteren op school dan kinderen met heteroseksuele ouders. De compensatietheorie stelt dat homoseksuele ouders de discriminatie gebruiken als motivatie om te bewijzen dat ze ook goede ouders kunnen zijn. Het laatste model is de selectietheorie. Voor homoseksuele koppels zijn er vaak grote mentale, legale, en financiële kosten verbonden met

het krijgen van kinderen. We denken hierbij onder andere aan adoptie en de kosten verbonden aan vruchtbaarheidsklinieken. Daarom geeft de selectietheorie aan dat kinderen van homoseksuele koppels frequenter een hogere socio-economische status hebben, wat in de academische literatuur wordt geassocieerd met betere schooluitkomsten.

ONDERZOEK VANUIT DE VERENIGDE STATEN EN CANADA IS NIET EENDUIDIG

Eerder onderzoek is grotendeels gebaseerd op censusgegevens uit de Verenigde Staten en Canada. In het algemeen tonen de studies aan dat kinderen met homoseksuele ouders net zo goed presteren op school als kinderen met heteroseksuele ouders (Boertien & Bernardi, 2019; Rosenfeld, 2010; Watkins, 2018). Niettemin is dit onderzoek zeker niet eenduidig positief, aangezien er ook andere studies zijn die aangeven dat kinderen met homoseksuele ouders het slechter doen op school (Allen, Pakaluk, & Price, 2013; Allen, Pakaluk, & Price, 2014) en vooral in het secundair onderwijs (Allen, 2013).

Een belangrijke tekortkoming van de studies die gebaseerd zijn op censusgegevens is dat ze slechts een momentopname van de gezinsstructuren kunnen waarnemen. Deze studies kunnen dus niet bepalen of kinderen geboren zijn in homoseksuele- of heteroseksuele gezinnen en/of ze erin opgegroeid zijn, en of dat ze in een homoseksueel gezin terechtgekomen zijn na een echtscheiding. Aangezien een echtscheiding een onafhankelijk negatief effect heeft op schooluitkomsten (McLanahan, Tach, & Schneider, 2013) kan een potentieel negatieve invloed van wonen in een homoseksueel gezin niet worden onderscheiden van het negatieve effect van de echtscheiding.

DATA

De gegevens voor het onderzoek werden beschikbaar gesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Deze administratieve gegevens omvatten alle kinderen in Nederland die gevolgd werden van hun geboorte tot het einde van het basisonderwijs. Ongeveer één derde van de kinderen werden ook tot het einde van het secundair onderwijs gevolgd. De gegevens van de kinderen kunnen ook gekoppeld worden aan deze van hun ouders. Bijgevolg is het mogelijk om te bepalen of en wanneer kinderen in een homoseksueel gezin hebben gewoond. Twee uitkomsten werden geconstrueerd: (1) de gestandaardiseerde eindtoets die kinderen in het laatste jaar basisonderwijs nemen (grotendeels CITO-toets op 12-jarige leeftijd), en (2) of de kinderen het diploma secundair onderwijs hebben behaald.

Aangezien er gewerkt wordt met administratieve gegevens is het belangrijk om op te merken dat noch de kinderen, noch de ouders, werden bevraagd over hun geslachtsidentiteit. Daarom werden alleen koppels bestudeerd en kunnen geen conclusies worden getrokken over de schooluitkomsten van kinderen die opgroeien in een gezin met één ouder. De uiteindelijk steekproef bevat 1.204.692 kinderen geboren tussen 1998 en 2007, waarvan 2.971 met homoseksuele ouders hebben gewoond, 2.786 kinderen met twee moeders, en 185 kinderen met twee vaders. Van deze 2.971 kinderen, zijn 1.390 kinderen in een gezin opgegroeid met aan het hoofd ervan twee ouders van een gelijk geslacht (geboren en de volledige 12 jaar in een homoseksueel gezin gewoond), 50 kinderen werden geadopteerd, en 1.531 kinderen kwamen in een homoseksueel gezin terecht door echtscheiding van een homoseksuele ouder met een heteroseksuele partner.

METHODES

De schooluitkomsten van kinderen met homoseksuele en heteroseksuele ouders werden met elkaar vergeleken in een meervoudige regressie-analyse, aangevuld met Coarsened Exact Matching (CEM). CEM is een methode die op basis van waarneembare kenmerken een controlegroep probeert te simuleren

voor kinderen met homoseksuele ouders (Iacus, King, & Porro, 2012). We zoeken dus voor ieder kind met homoseksuele ouders, een zo gelijkaardig mogelijk kind met heteroseksuele ouders.

Hoewel deze methoden voor belangrijke waarneembare factoren kunnen corrigeren, zijn er ook een aantal niet-waarneembare factoren die belangrijk zijn. Zo is er bijvoorbeeld de potentiële familieplanning van de homoseksuele ouders waarvoor niet gemakkelijk kan worden gecontroleerd. Daarom werd

ook een 'bounding analyse' uitgevoerd (Oster, 2020) om te schatten hoe groot het effect van niet-waarneembare factoren zou moeten zijn in vergelijking met het effect van waarneembare factoren om de regressiecoëfficiënten naar nul te brengen.

HOMOSEKSUELE OUDERS HEBBEN EEN HOGERE SOCIO-ECONOMISCHE STATUS

Zoals voorspeld door de selectietheorie toont Tabel 1 aan dat ouders met hetzelfde geslacht over het algemeen ouder zijn, een hoger inkomen hebben,

Tabel 1 Beschrijvende statistieken

	Kinderen met heteroseksuele ouders	Kinderen met homoseksuele ouders (totaal)	Kinderen in homoseksuele gezinnen vanaf de geboorte
	(1)	(2)	(3)
Geslacht (1 is jongen, 0 is meisje)	0,501	0,493	0,499
Etniciteit			
Beide ouders geboren in NL	0,749	0,698 #	0,794# §
Een ouder geboren in NL, andere in Westers land	0,092	0,120 #	0,133# §
Een ouder geboren in NL, andere in niet-Westers land	0,042	0,108 #	0,050# §
Beide ouders niet geboren in N	0,118	0,073 #	0,023# §
Jaarlijks beschikbaar inkomen in het huishouden in EUR	79.300	86.128	90.779# §
Opleiding ouders (1 is diploma middelbaar, 0 is geen diploma)	0,897	0,931	0,960# §
Gemiddelde leeftijd van de ouders	32,690	34,111	36,144# §
Gezinsgrootte 100	1,875	1,602	1,534# §
Gezinsstructuur			
Ouders getrouwd	0,772	0,536	0,649# §
Ouders samenwonend	0,197	0,298	0,318# §
Andere	0,031	0,167	0,032# §
Aantal kinderen	1.201.721	2.971	1.390

Coëfficiënt is significant verschillend van de coëfficiënt in kolom (1) op 5% niveau.

§ Coëfficiënt is significant verschillend van de coëfficiënt in kolom (2) op 5% niveau.

hoger opgeleid zijn en meer van Nederlandse herkomst zijn dan ouders met een verschillend geslacht. Homoseksuele ouders trouwen minder frequent dan heteroseksuele ouders. Deze verschillen zijn nog meer uitgesproken als we alleen kinderen observeren met homoseksuele ouders die vanaf de geboorte in dit type gezin zijn opgegroeid. Verder vinden we geen significante verschillen tussen het geslacht van de kinderen met homoseksuele versus heteroseksuele ouders.

KINDEREN MET HOMOSEKSUELE OUDERS PRESTEREN BETER OP SCHOOL DAN KINDEREN MET HETEROSEKSUELE OUDERS

Tabel 2 presenteert de resultaten. De eerste kolom geeft aan dat kinderen met homoseksuele ouders 0,106 standaarddeviaties hogere scores behalen op de eindtoets dan kinderen met heteroseksuele ouders. Daarentegen is er geen significante invloed op het behalen van een middelbaar diploma. In de tweede kolom wordt er gecontroleerd voor verschillende achtergrondvariabelen. Een overzicht van deze achtergrondvariabelen werd gepresenteerd in Tabel 1: geslacht, etniciteit, inkomen in het huishouden, opleiding van de ouders, leeftijd van de ouders, gezinsgrootte, gezinsstructuur, en het aantal kinderen. De invloed van opgroeien met homoseksuele ouders verlaagt tot 0,054 standaarddeviaties. Dit is consistent met de selectietheorie aangezien homoseksuele ouders een hogere socio-economische status hebben.

In de volgende drie kolommen worden enkel kinderen beschouwd die vanaf hun geboorte opgegroeid zijn in een homoseksueel gezin. Dit betekent dat geadopteerde kinderen (50 kinderen) en kinderen die in een homoseksueel gezin zijn terechtgekomen door een echtscheiding van een homoseksuele ouder met zijn/haar partner (1.531 kinderen) niet zijn opgenomen in de analyse. De resultaten in kolom 3 tonen aan dat de coëfficiënt stijgt tot 0,194

Tabel 2 Regressie - Analyses en Coarsened Exact Matching

	Volledige steekproef		Kinderen die opgegroeid zijn in een homoseksuele gezin vanaf de geboorte ^a		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
<u>Uitkomst: Eindtoets scores basisonderwijs</u>					
Kind met homoseksuele ouders (1=ja)	0,0106*** (0,019)	0,054** (0,018)	0,194*** (0,024)	0,139*** (0,023)	0,147*** (0,041)
<u>Uitkomst: Diploma secundair onderwijs</u>					
Kind met homoseksueel gezin (1=ja)	-0,007 (0,010)	0,010 (0,010)	0,040*** (0,011)	0,048*** (0,010)	0,038* (0,016)
Achtergrondvariabelen	Neen	Ja	Neen	Ja	Ja
Methode	OLS	OLS	OLS	OLS	CEM

Noten. Standardfouten geclusterd op buurniveau zijn weergegeven tussen haakjes.

^a Dit betekent dat geadopteerde kinderen en kinderen die in een homoseksueel gezin zijn terechtgekomen door een echtscheiding van een homoseksuele ouder en een heteroseksuele partner niet zijn inbegrepen.

* Significant op het 5% niveau; ** Significant op het 1% niveau; *** Significant op het 0,1% niveau.

standaarddeviaties in vergelijking met de coëfficiënt van 0,054 standaarddeviaties in kolom 2. Dit suggereert dat kinderen die na een echtscheiding in een homoseksueel gezin terechtkomen een negatieve invloed ondervinden van deze echtscheiding.

"Wij volgen alle Nederlandse kinderen vanaf de geboorte tot het einde van het basisonderwijs, en ongeveer een derde van de kinderen ook tot het einde van secundair onderwijs."

We voegen bijkomende achtergrondvariabelen toe in de analyses van kolom 4. De resultaten suggereren dat kinderen die vanaf hun geboorte in een homoseksueel gezin zijn opgegroeid een 0,139 standaarddeviaties hogere score hebben op de eindtoets van het basisonderwijs dan kinderen met heteroseksuele ouders. Deze resultaten tonen ook aan dat kinderen die in een homoseksueel gezin vanaf hun geboorte

zijn opgegroeid het ook beter doen in het middelbaar. Meer specifiek hebben ze een 4,8 procentpunten hogere kans om een middelbaar diploma te behalen dan kinderen met heteroseksuele ouders.

In de laatste kolom wordt de Coarsened Exact Matching (CEM) methode toegepast om de kinderen met homoseksuele ouders beter te vergelijken met de kinderen met heteroseksuele ouders. De coëfficiënten blijven zeer gelijkaardig aan de coëfficiënten in kolom 4, wat vertrouwen geeft aan de eerdere analyses.

De bevindingen in Tabel 2 impliceren dat de hogere socio-economische status van homoseksuele ouders een belangrijk deel van de positieve invloed verklaart. Zoals boven aangegeven vermindert de invloed van wonen met homoseksuele ouders met ongeveer de helft wanneer er gecontroleerd wordt voor achtergrondvariabelen. Toch blijft deze positieve invloed nog altijd behouden. Het is echter ook mogelijk dat er een aantal niet-waarneembare factoren belangrijk zijn, bijvoorbeeld de potentiële

familieplanning van de homoseksuele ouders. Daarom werd een 'bounding analyse' uitgevoerd.

De resultaten tonen aan dat het effect van niet-waarneembare factoren 3,19 keer groter zou moeten zijn in vergelijking met het effect van waarneembare factoren om de regressiecoëfficiënten naar nul te brengen. Aangezien de belangrijkste waarneembare factoren reeds zijn opgenomen in de analyses, speelt selectie op niet-waarneembare factoren (waarschijnlijk) niet langer een grote rol in de verklaring van de resultaten.

"De homoseksuele ouders zijn meer opgeleid en hebben een hoger inkomen, maar de hogere motivatie van deze ouders lijkt ook een belangrijke rol te spelen."

Een mogelijke theorie die de coëfficiënten (deels) kan verklaren is de compensatietheorie. Deze theorie kan getest worden door de coëfficiënten te vergelijken voor en na de legalisering van het huwelijk voor homoseksuele koppels in 2001. Voor de legalisering zou er meer discriminatie worden verwacht tegen homoseksuele koppels, en zou de investering van homoseksuele ouders in hun kinderen daarom hoger moeten zijn om te compenseren voor deze discriminatie. De resultaten tonen aan dat de invloed van het opgroeien in een homoseksueel gezin 0,232 standaarddeviaties is voor 2001, en 0,124 standaarddeviaties na 2001. Hoewel er dus een beperkte aanwijzing is voor de compensatietheorie, beschikken we niet over een variabele die de effectieve investering van ouders in hun kinderen meet. De internationale literatuur suggereert echter dat homoseksuele ouders meer gemotiveerd zijn en meer tijd met hun kinderen doorbrengen dan heteroseksuele ouders (Prickett, Martin-Storey, & Crosnoe, 2015).

BELEIDSCONCLUSIES

De bevindingen suggereren dat kinderen die vanaf de geboorte opgroeien met homoseksuele ouders beter presteren in zowel het basisonderwijs als in het secundair onderwijs dan kinderen met heteroseksuele ouders. Daarentegen kan een echtscheiding ervoor zorgen dat kinderen die na een echtscheiding in een homoseksueel gezin terechtkomen hun potentieel niet volledig benutten. Hoewel een groot deel van deze resultaten kan verklaard worden door de hogere socio-economische status van homoseksuele ouders, lijkt de hogere motivatie van deze ouders ten aanzien van onderwijs ook een rol te spelen bij de relatief betere schooluitkomsten van deze kinderen.

De resultaten geven ook aanleiding tot enkele beleidsimplicaties. Gegeven de hogere onderwijsuitkomsten van kinderen die geboren zijn bij homoseksuele ouders valt het aan te bevelen om de juridische drempels voor homoseksuele koppels (bijvoorbeeld rond draagmoederschap) verder weg te werken, en de financiële drempels voor het krijgen van kinderen bij homoseksuele gezinnen te verminderen (bijvoorbeeld hoge kosten van adoptie en de kosten verbonden aan vruchtbaarheidsklinieken) zodat meer homoseksuele gezinnen kinderen kunnen opvoeden.

REFERENTIES

Allen, D. W. (2013). High school graduation rates among children of same-sex households. *Review of Economics of the Household*, 11(4), 635-658.

Allen, D. W., Pakaluk, C., & Price, J. (2013). Nontraditional Families and Childhood Progress Through School: A Comment on Rosenfeld. *Demography*, 50(3), 955-961.

Allen, D. W., Pakaluk, C., & Price, J. (2014). Normal Progress Through School: Further Results. In *No Differences? How Children in Same-Sex Households Fare: Studies from Social Science*, door Samuel, A.

Princeton: Witherspoon Institute.

Boertien, D., & Bernardi, F. (2019). Same-Sex Parents and Children's School Progress: An Association That Disappeared Over Time. *Demography*, 56(2), 477-501.

Eurostat. (2019). Household composition statistics. Opgehaald uit https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Household_composition_statistics&oldid=307948

Iacus, Stefano M., Garry King, and Giuseppe Porro. 2012. "Causal Inference without Balance Checking: Coarsened Exact Matching." *Political Analysis* 20 (1): 1-24.

Mazrekaj, D., De Witte, K., & Cabus, S. (2020). School Outcomes of Children Raised by Same-Sex Parents: Evidence from Administrative Panel Data. *American Sociological Review*, 85(5), 830-856.

McLanahan, Sara, Laura Tach, and Daniel Schneider. 2013. "The Causal Effects of Father Absence." *Annual Review of Sociology* 39: 399-427.

Oster, E. (2019). Unobservable Selection and Coefficient Stability: Theory and Evidence. *Journal of Business & Economic Statistics*, 37(2), 1-18.

Prickett, K. C., Martin-Storey, A., & Crosnoe, R. (2015). A Research Note on Time With Children in Different- and Same-Sex Two-Parent Families. *Demography*, 52, 905-918.

Rosenfeld, M. J. (2010). Nontraditional families and childhood progress through school. *Demography*, 47(3), 755-775.

Watkins, C. S. (2018). School Progress Among Children of Same-Sex Couples. *Demography*, 55(3), 799-821.

Deni Mazrekaj is postdoctoraal onderzoeker in sociologie en sociale demografie aan de Universiteit van Oxford en geaffilieerd onderzoeker aan het KU Leuven facultair centrum 'Leuven Economics of Education Research' (LEER). Zijn onderzoek focust op het rendement van onderwijs op de arbeidsmarkt en de rol van de ouders in de ontwikkeling van latere uitkomsten van kinderen.

Sofie Cabus is onderzoeksleider aan het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) van de KU Leuven. Zij werkt ook als gastprofessor econometrie aan de Universiteit Antwerpen en heeft een affiliatie met de Universiteit Maastricht. Haar onderzoek focust voornamelijk op de onderwijs- en arbeidsmarktuitskomsten van schoolverlaters in België en in andere Europese landen.

Kristof De Witte is hoogleraar aan KU Leuven en bijzonder hoogleraar aan de Universiteit Maastricht. Hij is programmadirecteur van de Educatieve Master in de Economie, en directeur van het facultair centrum 'Leuven Economics of Education Research' (LEER). Zijn onderzoek focust op onderwijseconomie.

LES(S) staat voor "Leuvense Economische Standpunten (Short)". Daarin publiceren stafleden van de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen opiniërende studies en essays. Onder de titel "Less is more" brengen we een verkorte analyse of samenvatting van een langere wetenschappelijke paper of publicatie waarin beleidsrelevante resultaten beschreven werden.

Dergelijke reeks zal uiteraard verschillende opinies en denkstromingen brengen. Leuvense Economische Standpunten vertolken alleen de visie van de auteur. Zij kunnen niet doorgaan als de visie van een instelling.

U kan eerder verschenen Leuvense Economische Standpunten terugvinden op de website van de faculteit: <https://feb.kuleuven.be/les>

Reacties op de Leuvense Economische Standpunten zijn altijd welkom via economics@kuleuven.be